

N:o 127.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående kapitalökning för norrländska nyodlingsfonden; gifven Stockholms slott den 29 mars 1912.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att

till ökning af norrländska nyodlingsfondens kapital för år 1913 anvisa ett anslag af 172,000 kronor att utgå af lånemedel.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29 mars 1912.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
              SCHOTTE,
              BERG,
              BERGSTRÖM,
              friherre ADELSWÄRD,
              PETRÉN,
              STENSTRÖM,
              LARSSON,
              SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Petersson, anförde.

I anledning af Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning beslöt 1906 års Riksdag inrättandet af en särskild fond å 300,000 kronor för befrämjande af uppodling af jord i Norrland och Dalarna, från hvilken fond, i mån af tillgång, lån finge tilldelas landsting eller hushållnings-sällskap, som förklarar sig villigt att utlämna låneunderstöd till mindre jordbrukare för uppodling af till åker lämplig mark. I sammanhang härmed godkände Riksdagen vissa allmänna villkor och bestämmelser för erhållande och tillgodonjutande af lån ur fonden samt bemyndigade riksgäldskontoret att för ändamålet under år 1907 i mån af behof tillhandahålla statskontoret ett belopp af högst 100,000 kronor. Riksdagen

medgaf tillika, att inflytande räntor å de från fonden utlämnade lån finge ingå till fonden för att tillsammans med fondens öfriga tillgångar användas för det med fonden afsedda ändamål. Fonden skulle förvaltas af statskontoret och ej vara skyldig att till riksgäldskontoret erlägga någon ränta.

Den 22 juni 1906 utfärdade Kungl. Maj:t nådig kungörelse angående villkoren för lån från denna fond, som benämndes norrländska nyodlingsfonden, (Sv. Förf:saml. n:r 58) af innehåll, bland annat, att landbruksstyrelsen skulle äga att efter pröfning af gjorda framställningar bevilja hushållningssällskap eller landsting lån från fonden, med åliggande för styrelsen att om beviljade lån meddela uppgift till statskontoret.

Sedermera har 1907 års Riksdag på framställning af Kungl. Maj:t bemyndigat riksgäldskontoret att under år 1908 i mån af behof tillhandahålla statskontoret ett belopp af högst 100,000 kronor att tillföras ifrågavarande fond.

Då det emellertid visade sig behöfligt, att fondens tillgångar ökades, har 1908 års Riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, bemyndigat riksgäldskontoret att, i mån af behof, tillhandahålla statskontoret under år 1908 ett belopp af högst 100,000 kronor utöfver redan bestämda högst 100,000 kronor samt under år 1909 ett belopp af högst 300,000 kronor att tillföras nämnda fond.

Härefter har, enligt hvad Riksdagen i särskilda skrivelser meddelat, med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar, Riksdagen bemyndigat riksgäldskontoret att under ett hvart af åren 1910 och 1911 i mån af behof tillhandahålla statskontoret medel att tillföras omförmälda fond till så stort belopp, som funnes erforderligt för att tillsammans med till fonden inflytande annuiteter å utlämnade lån och andra fonden tillhöriga medel tillgodose ett lånebehof af 300,000 kronor för hvardera året.

Under hänvisning till de förändrade grunder för uppställning af riksstaten, hvilka skulle tillämpas från och med år 1912 och enligt hvilka nödig kapitalökning för norrländska nyodlingsfonden för framtiden skulle anvisas såsom anslag å riksstaten, föreslog Kungl. Maj:t i proposition den 24 mars 1911, för möjliggörande af en utlåning från fonden jämväl under år 1912 af 300,000 kronor, att Riksdagen måtte till ökning af norrländska nyodlingsfondens kapital för innevarande år anvisa ett anslag af 210,000 kronor att utgå af lånemedel, och har Riksdagen, enligt hvad Riksdagen i skrifvelse den 30 maj 1911 anmält, bifallit denna framställning.

Landtbruksstyrelsen har nu i underdånig skrifvelse den 1 mars 1912 gjort framställning om vidtagande af åtgärder i syfte att tillföra fonden ytterligare medel. Af denna framställning framgår bland annat följande.

Från nämnda fond hafva under år 1907 beviljats 273 lån med ett sammanlagdt belopp af 96,980 kronor, fördelade på följande sätt:

Jämtlands län	9 lån å tillhoppa	4,105 kronor,	
Västerbottens »	164 » » »	55,950 »	och
Norrbottnens »	100 » » »	36,925 »	.

Under år 1908 beviljades tillhoppa 527 lån med ett sammanlagdt belopp af 190,675 kronor, hvaraf belöper på

Kopparbergs län	14 lån å tillhoppa	3,890 kronor,	
Gäflborgs »	30 » » »	9,632 »	
Jämtlands »	48 » » »	20,668 »	
Västerbottens »	347 » » »	124,865 »	och
Norrbottnens »	88 » » »	31,620 »	.

Under år 1909 hafva 775 lån beviljats till sammanlagdt belopp af 300,212 kronor, hvaraf belöper på

Kopparbergs län	22 lån å tillhoppa	8,115 kronor,	
Jämtlands »	50 » » »	21,562 »	
Västerbottens »	493 » » »	189,980 »	och
Norrbottnens »	210 » » »	80,555 »	.

Under år 1910 hafva beviljats 659 lån till sammanlagdt belopp af 232,018 kronor, hvaraf belöper på

Kopparbergs län	7 lån å tillhoppa	1,950 kronor,	
Gäflborgs »	42 » » »	13,174 »	
Jämtlands »	52 » » »	22,895 »	
Västerbottens »	338 » » »	119,230 »	och
Norrbottnens »	220 » » »	74,769 »	.

För år 1911 hafva beviljats 752 lån å tillhoppa 264,580 kronor, däraf för

Kopparbergs län	16 lån å tillhoppa	5,790 kronor,	
Gäflborgs »	24 » » »	7,595 »	
Jämtlands »	74 » » »	32,450 »	
Västerbottens »	421 » » »	143,220 »	och
Norrbottnens »	217 » » »	75,525 »	.

Slutligen hafva för år 1912 beviljats 553 lån till sammanlagdt belopp af 204,101 kronor, däraf för

Kopparbergs län	12 lån å tillhopa	6,330 kronor,	
Gäffleborgs »	27 » » »	7,476 »	
Jämtlands »	46 » » »	19,750 »	
Västerbottens »	251 » » »	83,335 »	och
Norrbottens »	217 » » »	87,210 »	,

hvilken sistnämnda summa dock icke ännu blifvit till fulla beloppet beviljad.

Under hänvisning till ofvanstående tablå har landtbruksstyrelsen vidare framhållit, hurusom det tillfälle, som genom ifrågavarande fond blifvit beredt för mindre jordbrukare inom Norrland och Dalarna att för uppodling af till åker lämplig mark erhålla lån af statsmedel, omfattats med stort intresse. Om också enligt denna tablå för innevarande år begärts och beviljats något lägre belopp än under föregående år, syntes, då sagda förhållande kunde bero på tillfälliga omständigheter, anledning saknas att beräkna lånebehovet lägre för år 1913 än tillförene eller 300,000 kronor.

Landtbruksstyrelsen hemställer i anslutning härtill om aflåtande af proposition till Riksdagen om ökning af norrländska nyodlingsfonden med så stort belopp, som efter vederbörlig utredning erfordras för möjliggörande af en utlåning från fonden jämväl år 1913 af 300,000 kronor.

Statskontoret har uti inforbradt underdånigt utlåtande den 8 mars 1912 förklarat sig icke hafva något att erinra mot bifall till landtbruksstyrelsens ifrågavarande framställning samt tillika meddelat, att då ifrågavarande fonds för utlåning disponibla medel kunde beräknas under år 1913 komma att uppgå till 128,000 kronor det belopp, som för tillgodo-seende af det för sistnämnda år uppgifna lånebeloppet af 300,000 kronor skulle erfordras, alltså utgjorde 172,000 kronor.

Den jämförelsevis stora utsträckning, hvori denna fond under de gångna åren blifvit anlitad, lämnar ett godt vittnesbörd, att fonden fyller sitt ändamål och att medel till erhållande af lån från fonden fortfarande böra finnas tillgängliga. Detta synes mig så mycket angelägnare, som de lån, hvilka från fonden utlämnas, till större delen komma Norrlands mindre jordbrukare till godo. Till de nyodlingsarbeten,

Departements-
chefen.

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 1 saml. 93 häft. (Nr 126—128.) 2

som de kunna finna önskvärdt att utföra, synes mig statsmakternas verksamma stöd i särskildt hög grad vara af behovet påkalladt.

Att förevarande lånerörelse kan betraktas såsom ett dylikt verksamt stöd har äfven Riksdagen i sin förenämnda skrifvelse den 30 maj 1911 erkänt, då Riksdagen i densamma uttalat, att det vore en angelägenhet af största vikt, att ändamålet med ifrågavarande fond blefve behörigen tillgodosedt.

Under sådana förhållanden tvekar jag icke att tillstyrka bifall till landtbruksstyrelsens nu gjorda framställning om vidtagande af åtgärder för tillgodoseende äfven under år 1913 af ett lånebehof från ifrågavarande fond af 300,000 kronor.

På grund häraf och med hänvisning till mitt anförande till statsrådsprotokollet den 13 januari 1912 beträffande kapitalökning åt, bland andra, ifrågavarande lånefond, därvid jag emellertid beräknat nu ifrågavarande kapitalökning till allenast 170,000 kronor, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att

till ökning af norrländska nyodlingsfondens kapital för år 1913 anvisa ett anslag af 172,000 kronor att utgå af lånemedel.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall och förordnade tillika, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga . . . vid detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:

Curt Rothlieb.